

Neo-patriarchat i uber-rynek? Warsztaty Think Tanku Feministycznego 4 listopada, 2006

więcej na:

http://www.ekologiasztuka.pl/think.tank.feministyczny/readarticle.php?article_id=46

Porównanie Konstytucji z 1997 roku http://www.polska.pl/info/konstytucja_r2.htm
z projektem Konstytucji PiS www.pis.org.pl/download.php?g=mmedia&f=projekt_konstytucji.pdf

W projekcie PiS 'znikają' prawa do powszechnej opieki zdrowotnej, do minimalnej płacy, do strajku, do zastępczej służby wojskowej, prawa dzieci są zastąpione prawami rodziców, a instytucja rzecznika praw obywatelskich jest zlikwidowana....

Konstytucja RP 1997	Projekt Konstytucji PiS 2005
<p>W trosce o byt i przyszłość naszej Ojczyzny,</p> <p>odzyskawszy w 1989 roku możliwość suwerennego i demokratycznego stanowienia o Jej losie,</p> <p>my, Naród Polski - wszyscy obywatele Rzeczypospolitej,</p> <p>zarówno wierzący w Boga będącego źródłem prawdy, sprawiedliwości, dobra i piękna, jak i nie podzielający tej wiary, a te uniwersalne wartości wywodzący z innych źródeł, równi w prawach i w powinnościach wobec dobra wspólnego - Polski, wdzięczni naszym przodkom za ich pracę, za walkę o niepodległość okupioną ogromnymi ofiarami, za kulturę zakorzenioną w chrześcijańskim dziedzictwie Narodu i ogólnoludzkich wartościach,</p> <p>nawiązując do najlepszych tradycji Pierwszej i Drugiej Rzeczypospolitej,</p> <p>zobowiązani, by przekazać przyszłym pokoleniom wszystko, co cenne z ponad tysiącletniego dorobku,</p> <p>złączeni więzami wspólnoty z naszymi rodakami rozszanymi po świecie,</p> <p>świadomi potrzeby współpracy ze wszystkimi krajami dla dobra Rodziny</p>	<p><i>W imię Boga Wszechmogącego!</i> <i>My, Naród Polski,</i> <i>składając Bożej Opatrzności dziękczynienie za dar odzyskanej niepodległości, wdzięczni poprzednim pokoleniom za ich wytrwałą pracę, poświęcenie i ofiary dla Polski,</i> <i>zrzuciwszy jarzmo obcej przemocy i komunizmu,</i> <i>zobowiązani do zachowania i umocnienia niepodległości Państwa Polskiego,</i> <i>pomni ponadtysiącletnich dziejów związanych z chrześcijaństwem,</i> <i>pragnąc Rzeczypospolitej silnej prawdą, uczciwością i sprawiedliwością,</i> <i>naszą wolność i odpowiedzialność za los współczesnych i przyszłych pokoleń Narodu wyrażamy na kartach tej Konstytucji, która jest najwyższym prawem dla Rzeczypospolitej Polskiej.</i></p>

<p>Ludzkiej,</p> <p>pomni gorzkich doświadczeń z czasów, gdy podstawowe wolności i prawa człowieka były w naszej Ojczyźnie łamane,</p> <p>pragnąc na zawsze zagwarantować prawa obywatelskie, a działaniu instytucji publicznych zapewnić rzetelność i sprawność,</p> <p>w poczuciu odpowiedzialności przed Bogiem lub przed własnym sumieniem, ustanawiamy Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej jako prawa podstawowe dla państwa oparte na poszanowaniu wolności i sprawiedliwości, współdziałaniu władz, dialogu społecznym oraz na zasadzie pomocniczości umacniającej uprawnienia obywateli i ich wspólnot.</p> <p>Wszystkich, którzy dla dobra Trzeciej Rzeczypospolitej tę Konstytucję będą stosowali,</p> <p>wzywamy, aby czynili to, dbając o zachowanie przyrodzonej godności człowieka, jego prawa do wolności i obowiązku solidarności z innymi, a poszanowanie tych zasad mieli za niewzruszoną podstawę Rzeczypospolitej Polskiej.</p>	
<p style="text-align: center;">RZECZPOSPOLITA</p> <p style="text-align: center;">Art. 1.</p> <p>Rzeczpospolita Polska jest dobrem wspólnym wszystkich obywateli.</p> <p style="text-align: center;">Art. 2.</p> <p>Rzeczpospolita Polska jest demokratycznym państwem prawnym, urzeczywistniającym zasady sprawiedliwości społecznej.</p>	<p>Naczelnne zasady</p> <p>Art. 1 Art. 1 Poszanowanie przyrodzonej godności każdego człowieka, troska o dobro wspólne, sprawiedliwość, rządy prawa i solidarność stanowią podstawy ładu państwowego.</p> <p>Art. 4 1. Do najważniejszych zadań polityki wewnętrznej Rzeczypospolitej Polskiej, realizowanej poprzez ustawodawstwo i wszechstronny wysiłek władz publicznych, należy: 1) dbałość o rozwój narodu i jego trwanie poprzez kolejne pokolenia poprzez otaczanie ochroną rodzin, a w szczególności opiekę nad małżeństwem jako związkiem kobiety i mężczyzny oraz nad macierzyństwem i rodzicielstwem, a także ochrona dzieci i młodzieży przed odrzuceniem i demoralizacją</p> <p>2) ochrona obywateli przed zamachami na ich życie,</p>

	<p>zdrowie, wolność i mienie,</p> <p>3) zapewnienie rzetelności w działaniu instytucji i osób publicznych, opartej na przestrzeganiu prawa i dobrych obyczajów oraz na odpowiednich kwalifikacjach i osobistej uczciwości, bezwzględne zwalczanie lekceważenia prawa i nadużywania władzy przez funkcjonariuszy publicznych,</p> <p>4) przeciwdziałanie bezrobociu, bezdomności i innym postaciom wykluczenia społecznego,</p> <p>5) ochrona godności pracy i sprawiedliwości w stosunkach między pracownikami a pracodawcami,</p> <p>6) kształtowanie warunków należytej ochrony zdrowia wszystkich obywateli oraz ich zabezpieczenie na starość lub na wypadek niezdolności do samodzielnej egzystencji,</p> <p>7) zapewnienie powszechnego dostępu obywateli do oświaty publicznej na zasadzie równości szans edukacyjnych bez względu na stan majątkowy, pochodzenie społeczne i miejsce zamieszkania,</p> <p>8) sprzyjanie zachowaniu tradycji i rozwojowi kultury narodowej oraz czerpaniu z jej dorobku przez obywateli,</p> <p>9) kultywowanie pamięci ofiar wojen i totalitaryzmów, otaczanie specjalną opieką weteranów walk o niepodległość Polski,</p> <p>10) tworzenie warunków zrównoważonego rozwoju gospodarczego, uczciwej konkurencji oraz należytej ochrony konsumentów w ramach społecznej gospodarki rynkowej,</p> <p>11) ochrona obszarów wiejskich i ustroju rolnego, opartego na gospodarstwie rodzinnym,</p>
<p style="text-align: center;">Art. 33.</p> <p>1. Kobieta i mężczyzna w Rzeczypospolitej Polskiej mają równe prawa w życiu rodzinnym, politycznym, społecznym i gospodarczym.</p> <p>2. Kobieta i mężczyzna mają w szczególności równe prawo do kształcenia, zatrudnienia i awansów, do jednakowego wynagradzania za pracę jednakowej wartości, do zabezpieczenia społecznego oraz do zajmowania stanowisk, pełnienia funkcji oraz uzyskiwania godności publicznych i odznaczeń.</p>	<p>Art. 15</p> <p>1. Wszyscy ludzie są równi wobec prawa i mają prawo do równego traktowania przez władze publiczne.</p> <p>2. Kobieta i mężczyzna mają równe prawa w życiu rodzinnym, politycznym, społecznym i gospodarczym, a w szczególności równe prawa do kształcenia, zatrudnienia, awansów, jednakowego wynagrodzenia za pracę jednakowej wartości, do zabezpieczenia społecznego oraz do zajmowania stanowisk, uzyskiwania godności politycznych i odznaczeń.</p>
<p style="text-align: center;">Art. 35.</p> <p>1. Rzeczpospolita Polska zapewnia obywatelom polskim należącym do</p>	<p>Art. 33</p> <p>Osoby należące do mniejszości narodowych i etnicznych mają prawo, indywidualnie i zbiorowo, do zachowania i rozwoju własnej kultury,</p>

<p>mniejszości narodowych i etnicznych wolność zachowania i rozwoju własnego języka, zachowania obyczajów i tradycji oraz rozwoju własnej kultury.</p> <p>2. Mniejszości narodowe i etniczne mają prawo do tworzenia własnych instytucji edukacyjnych, kulturalnych i instytucji służących ochronie tożsamości religijnej oraz do uczestnictwa w rozstrzyganiu spraw dotyczących ich tożsamości kulturowej.</p>	<p>języka, obyczajów i tradycji oraz do tworzenia instytucji edukacyjnych i kulturalnych.</p>
<p style="text-align: center;">Art. 47.</p> <p>Każdy ma prawo do ochrony prawnej życia prywatnego, rodzinnego, czci i dobrego imienia oraz do decydowania o swoim życiu osobistym.</p> <p style="text-align: center;">Art. 48.</p> <p>1. Rodzice mają prawo do wychowania dzieci zgodnie z własnymi przekonaniem. Wychowanie to powinno uwzględniać stopień dojrzałości dziecka, a także wolność jego sumienia i wyznania oraz jego przekonania.</p> <p>Ograniczenie lub pozbawienie praw rodzicielskich może nastąpić tylko w przypadkach określonych w ustawie i tylko na podstawie prawomocnego orzeczenia</p> <p style="text-align: center;">Art. 71.</p> <p>1. Państwo w swojej polityce społecznej i gospodarczej uwzględnia dobro rodziny. Rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej, zwłaszcza wielodzietne i niepełne, mają prawo do szczególnej pomocy ze strony władz publicznych.</p> <p>2. Matka przed i po urodzeniu dziecka ma prawo do szczególnej pomocy władz publicznych, której zakres określa ustawa.</p>	<p>Art. 21</p> <p>1. Rodzina, jako wspólnota podstawowa i pierwotna w stosunku do państwa, ma własne i niezbywalne prawa.</p> <p>2. Rodzice mają naturalne prawo i pierwszeństwo wychowania dzieci zgodnie ze swoimi przekonaniem. Pozbawienie lub ograniczenie władzy rodzicielskiej następuje na podstawie orzeczenia sądu, gdy jest to konieczne ze względu na dobro dziecka.</p> <p>3. Rodzice mają prawo do pomocy władz publicznych, na podstawie ustawy, w wychowaniu dzieci. Szczególną opieką państwo otacza rodziny o licznych potomstwie.</p> <p>4. Dzieci urodzone poza małżeństwem mają te same prawa, co dzieci urodzone z małżeństwa.</p> <p>Art. 23</p> <p>1. Każdy ma prawo do ochrony swojego życia prywatnego i rodzinnego, danych osobowych, czci i dobrego imienia, wizerunku, tajemnicy komunikowania się z innymi oraz nienaruszalności mieszkania.</p> <p>2. Państwo nie reguluje spraw par niemałżeńskich ani nie prowadzi ich ewidencji.</p>

	<p>Art. 28 Obywatele mają prawo do pełnej wiedzy o prowadzonych przed 1 stycznia 1990 r. działaniach partii komunistycznej i podległego jej aparatu przymusu państwowego, wymierzonych w niepodległościowe i wolnościowe aspiracje Narodu,</p>
<p>Art. 53.</p> <p>1. Każdemu zapewnia się wolność sumienia i religii.</p>	<p>Art. 22 1. Każdemu przysługuje wolność sumienia, wyznania, kultu i praktyk religijnych oraz nauczania religii w życiu prywatnym i publicznym.</p>
<p>Art. 57. Każdemu zapewnia się wolność organizowania pokojowych zgromadzeń i uczestniczenia w nich. Ograniczenie tej wolności może określać ustawa.</p> <p>Art. 58.</p> <p>1. Każdemu zapewnia się wolność zrzeszania się.</p> <p>2. Zakazane są zrzeszenia, których cel lub działalność są sprzeczne z Konstytucją lub ustawą. O odmowie rejestracji lub zakazie działania takiego zrzeszenia orzeka sąd.</p> <p>3. Ustawa określa rodzaje zrzeszeń podlegających sądowej rejestracji, tryb tej rejestracji oraz formy nadzoru nad tymi zrzeszeniami.</p> <p>Art. 59.</p> <p>1. Zapewnia się wolność zrzeszania się w związkach zawodowych, organizacjach społeczno-zawodowych rolników oraz w organizacjach pracodawców.</p> <p>2. Związki zawodowe oraz pracodawcy i ich organizacje mają prawo do rokowań, w szczególności w celu rozwiązywania sporów zbiorowych, oraz do zawierania układów zbiorowych pracy i innych porozumień.</p> <p>3. Związkom zawodowym przysługuje prawo do</p>	<p>Art. 29 1. Obywatelom przysługuje wolność pokojowego gromadzenia się, także w miejscach publicznych, w celu wspólnego wyrażenia przekonań, opinii lub postulatów. 2. Odbycie zgromadzenia nie wymaga zezwolenia. Ustawa może wprowadzić wymóg zgłoszenia zamiaru zorganizowania zgromadzenia z zachowaniem niezbędnych terminów. 3. Jeżeli organizator zgromadzenia w sposób zgodny z ustawą zawiadomił o zamiarze zorganizowania zgromadzenia, prewencyjny zakaz odbycia zgromadzenia może orzec jedynie sąd w wypadkach przewidzianych w ustawie. 4. W zakresie określonym w ustawie organizator zgromadzenia ponosi solidarną ze sprawcą odpowiedzialność za szkody wyrządzone wskutek naruszenia przez uczestników zgromadzenia jego pokojowego charakteru.</p> <p>Art. 30 1. Obywatelom przysługuje wolność zrzeszania się oraz tworzenia fundacji. 2. Zakres i tryb rejestracji zrzeszeń i fundacji określa ustawa.</p> <p>Art. 38 1. Pracownikom i pracodawcom przysługuje wolność zrzeszania się w związkach zawodowych i organizacjach pracodawców. Zasady i tryb rejestracji określa ustawa. 2. Związki zawodowe i organizacje pracodawców oraz ich organizacje mają prawo do negocjowania i zawierania układów zbiorowych pracy oraz innych porozumień dotyczących warunków pracy.</p>

<p>organizowania strajków pracowniczych i innych form protestu w granicach określonych w ustawie. Ze względu na dobro publiczne ustawa może ograniczyć prowadzenie strajku lub zakazać go w odniesieniu do określonych kategorii pracowników lub w określonych dziedzinach.</p> <p>4. Zakres wolności zrzeszania się w związkach zawodowych i organizacjach pracodawców oraz innych wolności związkowych może podlegać tylko takim ograniczeniom ustawowym, jakie są dopuszczalne przez wiążące Rzeczpospolitą Polską umowy międzynarodowe.</p>	
<p>Art. 64.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Każdy ma prawo do własności, innych praw majątkowych oraz prawo dziedziczenia. 2. Własność, inne prawa majątkowe oraz prawo dziedziczenia podlegają równej dla wszystkich ochronie prawnej. 3. Własność może być ograniczona tylko w drodze ustawy i tylko w zakresie, w jakim nie narusza ona istoty prawa własności. 	<p>Art. 35</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Każdy ma prawo do własności oraz prawo dziedziczenia. 2. Własność zobowiązuje. Korzystanie z niej nie może szkodzić dobru wspólnemu ani prawnie chronionym dobrom innych osób. 3. Wywłaszczenie jest dopuszczalne wyłącznie na ważny cel publiczny i za słusznym odszkodowaniem.
<p>Art. 61.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Obywatel ma prawo do uzyskiwania informacji o działalności organów władzy publicznej oraz osób pełniących funkcje publiczne. Prawo to obejmuje również uzyskiwanie informacji o działalności organów samorządu gospodarczego i zawodowego a także innych osób oraz jednostek organizacyjnych w zakresie, w jakim wykonują one zadania władzy publicznej i gospodarują mieniem komunalnym lub majątkiem Skarbu Państwa. 2. Prawo do uzyskiwania informacji 	<p>Art. 24 2. Każdy ma prawo do uzyskania dostępu, w sposób określony w ustawie, do dotyczących go urzędowych dokumentów i zbiorów danych, a także do żądania sprostowania danych nieprawdziwych oraz usunięcia danych, których gromadzenie nie odpowiada wymaganiom określonym w ust. 1.</p> <p>Art. 27 Obywatele mają prawo do uzyskiwania od organów władzy publicznej i podległych im instytucji publicznych, w sposób określony w ustawie, informacji o działalności tych organów i instytucji oraz gromadzonych przez nie danych mających znaczenie publiczne.</p>

<p>obejmuje dostęp do dokumentów oraz wstęp na posiedzenia kolegialnych organów władzy publicznej pochodzących z powszechnych wyborów, z możliwością rejestracji dźwięku lub obrazu. Czy jest od tamtej pory nowa ustawa regulująca dostęp do informacji?</p> <p>3. Ograniczenie prawa, o którym mowa w ust. 1 i 2, może nastąpić wyłącznie ze względu na określone w ustawach ochronę wolności i praw innych osób i podmiotów gospodarczych oraz ochronę porządku publicznego, bezpieczeństwa lub ważnego interesu gospodarczego państwa.</p> <p>4. Tryb udzielania informacji, o których mowa w ust. 1 i 2, określają ustawy, a w odniesieniu do Sejmu i Senatu ich regulaminy.</p>	
	<p>Art. 44 Od wszystkich, którzy są pod jej władzą Rzeczpospolita Polska wymaga lojalnego wypełniania obowiązków, wynikających z powszechnie obowiązujących przepisów prawa. ... Określenie podmiotów zobowiązanych do ponoszenia podatków i innych danin publicznych oraz ich przedmiotu i wysokości, a także zasad korzystania z ulg i zwolnień może nastąpić tylko w ustawie. Jeżeli nie jest możliwe określenie w ustawie wysokości opłat lub składek o charakterze publicznym, ustawa powinna szczegółowo określać zasady ustalania tej wysokości.</p>
<p>Art. 65</p> <p>3. Stałe zatrudnianie dzieci do lat 16 jest zakazane. Formy i charakter dopuszczalnego zatrudniania określa ustawa.</p> <p>4. Minimalną wysokość wynagrodzenia za pracę lub sposób ustalania tej wysokości określa ustawa.</p> <p>5. Władze publiczne prowadzą politykę zmierzającą do pełnego,</p>	

<p>produktywnego zatrudnienia poprzez realizowanie programów zwalczania bezrobocia, w tym organizowanie i wspieranie poradnictwa i szkolenia zawodowego oraz robót publicznych i prac interwencyjnych.</p>	
<p>Art. 66.</p> <p>Każdy ma prawo do bezpiecznych i higienicznych warunków pracy. Sposób realizacji tego prawa oraz obowiązki pracodawcy określa ustawa.</p> <p>Pracownik ma prawo do określonych w ustawie dni wolnych od pracy i corocznych płatnych urlopów; maksymalne normy czasu pracy określa ustawa.</p>	
<p>Art. 67.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Obywatel ma prawo do zabezpieczenia społecznego w razie niezdolności do pracy ze względu na chorobę lub inwalidztwo oraz po osiągnięciu wieku emerytalnego. Zakres i formy zabezpieczenia społecznego określa ustawa. 2. Obywatel pozostający bez pracy nie z własnej woli i nie mający innych środków utrzymania ma prawo do zabezpieczenia społecznego, którego zakres i formy określa ustawa. 	
<p>Art. 68.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Każdy ma prawo do ochrony zdrowia. 2. Obywatelom, niezależnie od ich sytuacji materialnej, władze publiczne zapewniają równy dostęp do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanej ze środków publicznych. Warunki i zakres udzielania świadczeń określa ustawa. 3. Władze publiczne są obowiązane do zapewnienia szczególnej opieki 	<p>Art. 4</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Do najważniejszych zadań polityki wewnętrznej Rzeczypospolitej Polskiej, realizowanej poprzez ustawodawstwo i wszechstronny wysiłek władz publicznych, należy: <ol style="list-style-type: none"> 1) dbałość o rozwój narodu i jego trwanie poprzez kolejne pokolenia poprzez otaczanie ochroną rodzin, a w szczególności opiekę nad małżeństwem jako związkiem kobiety i mężczyzny oraz nad macierzyństwem i rodzicielstwem, a także ochrona dzieci i młodzieży przed odrzuceniem i demoralizacją ... 6) kształtowanie warunków należytej ochrony zdrowia

<p>zdrowotnej dzieciom, kobietom ciężarnym, osobom niepełnosprawnym i osobom w podeszłym wieku.</p> <p>Władze publiczne są obowiązane do zwalczania chorób epidemicznych i zapobiegania negatywnym dla zdrowia skutkom degradacji środowiska.</p>	<p>wszystkich obywateli oraz ich zabezpieczenie na starość lub na wypadek niezdolności do samodzielnej egzystencji,</p>
<p>Art. 69.</p> <p>Osobom niepełnosprawnym władze publiczne udzielają, zgodnie z ustawą, pomocy w zabezpieczeniu egzystencji, przysposobieniu do pracy oraz komunikacji społecznej.</p>	
<p>Art. 70.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Każdy ma prawo do nauki. Nauka do 18 roku życia jest obowiązkowa. Sposób wykonywania obowiązku szkolnego określa ustawa. 2. Nauka w szkołach publicznych jest bezpłatna. Ustawa może dopuścić świadczenie niektórych usług edukacyjnych przez publiczne szkoły wyższe za odpłatnością. 3. Władze publiczne zapewniają obywatelom powszechny i równy dostęp do wykształcenia. W tym celu tworzą i wspierają systemy indywidualnej pomocy finansowej i organizacyjnej dla uczniów i studentów. Warunki udzielania pomocy określa ustawa. 	<p>Art. 31</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Każdemu przysługuje wolność pobierania nauki. 2. Ustawa określa zasady tworzenia szkół i zakładów wychowawczych. 3. Przed ukończeniem 18. roku życia nauka jest obowiązkowa. Zakres i sposób wykonywania obowiązku szkolnego określa ustawa. 4. Szkolnictwo publiczne podstawowe i średnie jest powszechnie dostępne i bezpłatne.
<p>Art. 72.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Rzeczpospolita Polska zapewnia ochronę praw dziecka. Każdy ma prawo żądać od organów władzy publicznej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją. 2. Dziecko pozbawione opieki rodzicielskiej ma prawo do opieki i pomocy władz publicznych. 	<p>Art. 21</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Rodzina, jako wspólnota podstawowa i pierwotna w stosunku do państwa, ma własne i niezbywalne prawa. 2. Rodzice mają naturalne prawo i pierwszeństwo wychowania dzieci zgodnie ze swoimi przekonaniem. Pozbawienie lub ograniczenie władzy rodzicielskiej następuje na podstawie orzeczenia sądu, gdy jest to konieczne ze względu na dobro dziecka. 3. Rodzice mają prawo do pomocy władz publicznych, na podstawie ustawy, w wychowaniu dzieci. Szczególną opieką państwo otacza rodziny o licznym potomstwie. 4. Dzieci urodzone poza małżeństwem mają te same prawa, co dzieci urodzone z małżeństwa.

<p>3. W toku ustalania praw dziecka organy władzy publicznej oraz osoby odpowiedzialne za dziecko są obowiązane do wysłuchania i w miarę możliwości uwzględnienia zdania dziecka.</p> <p>4. Ustawa określa kompetencje i sposób powoływania Rzecznika Praw Dziecka.</p>	
<p>Art. 73.</p> <p>Każdemu zapewnia się wolność twórczości artystycznej, badań naukowych oraz ogłaszania ich wyników, wolność nauczania, a także wolność korzystania z dóbr kultury.</p>	<p>Art. 32</p> <p>1. Każdemu przysługuje wolność twórczości artystycznej, badań naukowych i poszukiwań intelektualnych oraz ogłaszania ich wyników, wolność nauczania, a także wolność korzystania z dóbr kultury.</p>
<p>Art. 74.</p> <p>1. Władze publiczne prowadzą politykę zapewniającą bezpieczeństwo ekologiczne współczesnemu i przyszłym pokoleniom.</p> <p>2. Ochrona środowiska jest obowiązkiem władz publicznych.</p> <p>3. Każdy ma prawo do informacji o stanie i ochronie środowiska.</p> <p>4. Władze publiczne wspierają działania obywateli na rzecz ochrony i poprawy stanu środowiska.</p>	
<p>Art. 76.</p> <p>Władze publiczne chronią konsumentów, użytkowników i najemców przed działaniami zagrażającymi ich zdrowiu, prywatności i bezpieczeństwu oraz przed nieuczciwymi praktykami rynkowymi. Zakres tej ochrony określa ustawa.</p>	
<p>Art. 80.</p> <p>Każdy ma prawo wystąpienia, na zasadach określonych w ustawie, do Rzecznika Praw Obywatelskich z</p>	<p>Art. 167</p> <p>Działalność Rzecznika Praw Obywatelskich kończy się z upływem 3 miesięcy od wejścia w życie Konstytucji. Pierwszego dnia po upływie tego terminu rozpoczyna</p>

<p>wnioskiem o pomoc w ochronie swoich wolności lub praw naruszonych przez organy władzy publicznej.</p>	<p>się pierwsza kadencja Prezesa Urzędu Pomocy Ofiarom Bezprawia</p>
<p style="text-align: center;">Art. 85.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Obowiązkiem obywatela polskiego jest obrona Ojczyzny. 2. Zakres obowiązku służby wojskowej określa ustawa. 3. Obywatel, któremu przekonania religijne lub wyznawane zasady moralne nie pozwalają na odbywanie służby wojskowej, może być obowiązany do służby zastępczej na zasadach określonych w ustawie. 	<p style="text-align: center;">Art. 47</p> <p>Zaszczytnym obowiązkiem obywatela polskiego jest obrona Ojczyzny. Zakres obowiązku służby wojskowej i sposób jej odbywania określa ustawa.</p>
<p style="text-align: center;">Art. 86.</p> <p>Każdy jest obowiązany do dbałości o stan środowiska i ponosi odpowiedzialność za spowodowane przez siebie jego pogorszenie. Zasady tej odpowiedzialności określa ustawa.</p>	